ORĘDOWNIK POWIATU KOZMINSKIEGO

Abonament:
kwartalnie: w ekspedycji . . . . 300.00 mk.
„ na poczcie . . . . 330.00 mk.
numer pojedyńczy . . . . 15.00 mk.

Dział urzędowy = nieurzędowy

Koźmin, sobota dnia 9 września 1922 r.

Ogłoszenia:
wiersz 1-łam. nonp. na str. 6-cio ła n. lub miejsce jego 20.00 mk.
wiersz reklamowy nonparelowy na stronie 8-łamowy . 50.00 mk
Dla ogłaszających z poza powiatu 100 % więcej

Nr. 72 | **Za redakcję:** Dział urzędowy: Starostwo; nieurzędowy: E. Kraszewski w Koźminie. Wychodzi 2 razy tyg. Ogłoszenia przyjmuje sie do wtorku i piątku godz. 9 przedpoł. | **Druk:** ZAKŁAD GRAFICZNY EDWARDA KRASZEWSKIEGO w KOŹMINIE. Nakład własnej księgarni. Telefon 34. Adres telegraficzny: Orędownik Koźmin | **Rok 35**

Dział urzędowy

Nr. 420. **Rejestracja inwalidów wojskowych,**

Rozporządoeniem Ministerstwa Spraw Wojskowych została zarządzona rejestracja inwalidów woskowych. Rejestrację przeprowadza P. P. U. na obszarze której posiada inwalida stałe miejsce zamieszkania celem ostatecznego i jednolitego uregulowania spraw inwalidzkich. W myśl powyższego rozkazu winni się zgłosić **wszyscy inwalidzi wojskowi** Wojsk Polskich i b. Armji zaborczych **bez względu na szarzę,** którym przyznano % utraty zdolności do pracy (od 15 do 100% i poniżej 15%) oraz uszkodzenie służbowe i posiadają obywatelstwo Państwa Polskiego, jako i ci inwalidzi, którym mimo tych warunków renty czasowo zawieszono w myśl rozp. M. S. Wojsk. L. dz. 8455/Sa V z d. 18. VII. 21. i L. 111017/W z dnia 17. XII. 21. r.

Do rejestracji winien się stawić inwalida osobiście celem własnoręcznego podpisu (za osoby umysłowochore ich prawny zastępca, a obłożnie chore najbliższe rodzeństwo z odpowiedniem zaświadczeniem lekarskiem wzgl. policyjnem) przyczem każdy minien przedłożyć następujące dokumenty:

1. ostatnie orzeczenie przyznanego % niezdolności do zarobkowania na podstawie uszkodzenia służbowego (wydane przez urzędy rent wojskowych, albo niemiecki Versorgungsamt, albo Szef. Int. Wydz. V Emerytur).
2. książkę rentową (wydana przez Województwo Wydz. reg. rent wojsk.)
3. wykaz osobisty **z fotografją,**
4. certyfikat obywatelstwa polskiego, o ile takowego dotąd P. K. U. nie przedłożył,
5. poświadczenie gminy, wystawione po dniu 1-go VIII. 22., z którego wynikać musi od jakiego czasu zamieszkuje w danej miejscowości i ile dzieci utrzymuje poniżej lat 18-tu,
6. wszelkie inne dokumenty wojskowe ważne dla celów ewidencyjnych.

Po dokonanej rejestracji otrzyma każdy inwalida odpowiednie poświadczenie.

Nie stawienie się do rejestracji pociąga za sobą utratę posiadanych praw inwalidzkich, a urzędy pocztowe począwszy od **25-go IX. 22. r.** rent bez przedłożenia zaświadczenia ze strony P. K. U. o dokonanej kontrolnej rejestracji po dniu 28-go VII. 22. wpłacać nić będą.

W powiecie Koźmińskim odbywa się rejestracja w Koźminie (Hotel p. Grodzkiego) według następującego porządku.

dnia 12. IX. 22. miasto i kom. obw. Koźmin
dnia 13. IX. 22. miasto i kom. obw. Borek
dnia 14. IX. 22. miasto i kom. obw. Pogorzela

w godzinach **od 8-mej do 15-tej,**

Liber, ppułkownik i komendant P. P. K.

Powyższe podaję do publicznej wiadomości.

P. P. burmistrzów, sołtysów i przełożonych obszarów dworskich wzywam powyższe natychmiast w sposób zwykły ogłosić.

— L. dz. 298/22 W. I. —

Koźmin, dnia 6 września 1922 r.

Starosta, w zast. Andrzejczak

Nr. 421. **Baczność Inwalidzi!**

1. Nowela do ustawy inwalidzkiej uchwalona przez Sejm ma być w czasie najbliższym wykonana. Jedną z najważniejszych spraw jest sprawa przeszkolenia. Ponieważ Ministerstwo Pracy zajmie się urządzaniem odpowiednich zakłodów leczniczo-szkolnych jedynie tylko w tenczas, jeżeli zgłosi się dostateczna ilość kandydatów, wzywamy wszystkich inwalidów wojennych którzy wskutek swojego okaleczenia doznanego na wojnie nie mogą wykonywać dawnego swojego zawodu, a chcą się wyuczyć innego rzemiosła, aby najdalej do 15 września przesłali na pocztówce jak: imię i nazwisko, miejsce zamieszkania (wieś i powiat) rodzaj okaleczenia i dzień, wiek, dawniejszy zawód, procent okaleczenia i nowoobrany zawód oraz czy mają pracę. Na podstawie zebranych zgłoszeń poczyni się starania w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej celem otwarcia nowego Zakładu, gdyż dotychczasowe wojskowe Zakłady leczniczo-szkolne w Poznaniu są przepełnione i nowych kandydatów przyjąć nie mogą.

Nauka w Zakładach szkolnych trwa 2 lata. Inwalida otrzymuje pełne utrzymanie z mieszkaniem, a na rodzinę pobiera:

Przy stanie rodziny

	w I. kl.	II. kl.	III. kl.	IV. kl.
Samotny	4 782,—	4 303,—	3 825,—	3 345,—
Z rodziną	14 344,—	12 903,—	11 472,—	10 040,—

Pobory te w najbliższym czasie wskutek wykonania ustawy będą podwyższone.

Ze względu na to, że po oznaczeniu przez Ministerstwo Pracy terminu ostatecznego, w którym należy chęć wyuczenia się nowego zawodu zgłosić, nie będzie się niezawodnie z powodów oszczędnościowych dalszych wniosków uwzględniało, nie powinien się żaden inwalida mogący korzystać z przeszkolenia ociągać, aby później nie czuł się pokrzywdzony.

Również wzywa się do zgłoszenia się za pomocą pocztówki tych wszystkich inwalidów, którzy nigdy nie uczyli się rzemiosła, a chcieliby się jakiego rzemiosła wyuczyć, aby wyżej podane szczegóły przesłali. Dodać muszą oni jednak dopisek „niewyuczony rzemiosła".

Pocztówki należy przesłać do Powiatowego Wydziału Opiekuńczego nad Inwalidami Wojennymi przy Starostwie, który zgłoszenia prześle zbiorowo do Poznania.

2. Inwalidzi 80—100 %, którzy nie mają sposobu zarobkowania ani dostatecznej opieki lekarskiej czy rodziny, a chcą być umieszczeni w Schronisku dla Inwalidów w Pniewach niech podadzą do Powiatowego Wydziału Opiekuńczego przy Starostwie swoje adresy.

Inwalida otrzymuje w schronisku zupełne utrzymanie i opiekę lekarską, ma życie swobodne i może każdej chwili ze schroniska wyjsć z powrotem do rodziny.

Z renty pobieranej inwalida zatrzymuje dla siebie 6 000 marek miesięcznie kieszonkowego. Nadwyżkę oddaje Schronisku a brakującą do zupełnego utrzymania kwotę dokłada Główny Wydział Opiekuńczy ze swoich funduszy. Żonaci inwalidzi opłacają jak inwalidzi samotni. Dodatek na rodzinie przypada żonie.

3. We wszystkich wypadkach inwalidzkiej opieki społecznej inwalidzi winni zgłaszać się piśmiennie do Powiatowego Wydziału Opiekuńczego nad Inwalidami Wojennymi przy Starostwie swojego Powiatu.

Główny Wydział Opiekuńczy nad Inwalidami Wojennymi

Oddział III Tow. „Pomoc Inwalidom".

(—) Bigoński — **Przewodniczący:** Poseł na Sejm Ustawodawczy

(—) Wieczorekiewicz — **Decernent:**

Powyższe podaję do wiadomości.

Interesenci mogą piśmiennie zgłoszenia nadesłać do Powiatowego Wydziału Opiekuńczego nad inwalidami wojennymi przy tutejszym Starostwie najpóźniej do 15. września r. b.

Panów sołtysów gmin i przełożonych dworów wzywam do obwieszczenia powyższego w zwykły sposób.

— L. dz. 201/22 O. P. —

Koźmin, dnia 6 września 1922 r.

Starosta Czarnecki

Nr. 422. **Naczelny Nadzwyczajny Komisarjat do Spraw Walki z Epidemjami. Jeżeli chcesz nie chorować i nie umrzeć na cholerę.**

1. zachowaj czystość osobistą,
2. myj dokładnie ręce przed każdym jedzeniem, abyś brudnymi rękami nie zakaził strawy,
3. pij wodę i mleko tylko przegotowane, gdyż surowe często zawierają zarazę,
4. nie jedz niedojrzałych owoców. Dojrzałe zas przed jedzeniem obmyj w gorącej wodzie, która zarazek zabija,
5. dbaj o to, żeby muchy nie siadały na artykuły spożywcze, gdyż muchy, siadając na wydalinach chorego, przenoszą zarazek,
6. zrób ustęp zdala od studni, ażeby wypróżnienia nie przedostawały się do niej,
7. dbaj o czystość ustępów i rensztoków, posypując je wapnem niegaszonym,
8. domu, gdzie był chory, nie odwiedzaj przed dokonaniem dezynfekcji,
9. o każdym wypadku zachorowania na cholerę zawiadom lekarza lub władzę w celu zapobieżenia szerzenia się zarazy,
10. dbaj o to, żebyś był szczepionym, gdyż szczepienie zabezpiecza przed cholerą.

Pamiętaj, że strzeżonego Pan Bóg strzeże.

Nr. 423. W uzupełnieniu komunikatu z Prezydjum Rady Ministrów, ogłoszonego w Monitorze Polskim Nr. 104 z dnia 9. maja 1922 r. podaję do wiadomości treść uchwalonego przez Radę Ministrów w dniu 6. maja 1922 r. wniosku Pana Ministra Skarbu w sprawie wywozu poza granicę państwa artykułów pierwszej potrzeby, co następuje:

Wniosek na Radę Ministrów

Komitet doradczy dla zwalczania drożyzny powziął na posiedzeniach w dniach 1, 2, 3 i 4 maja rb. jednomyślna uchwałę, stwierdzająca że do wzrostu drożyzny przyczynił się i przyczynia się w dużej mierze uprawiany na znaczną skalą na zasadzie zezwolenia Rządu wywóz poza granice Państwa najważniejszych artykułów spożywczych, i że koniecznem jest unieważnienie już wydanych zezwoleń na wywóz tychże artykułów, natychmiastowe urzędowe opublikowanie zarządzonego unieważnienia tych zezwoleń, oraz dopilnowanie, by w przyszłości zakazu tego pod żadnym pozorem nie przekraczano, wobec tego

1. Rada Ministrów ponawia uchwałę z 30. marce br. zabraniającą wywozu poza granice Państwa żyta pszenicy, owsa, jęczmienia, mąki, ziemniaków, kaszy, bydła, jaj i nierogacizny. W wyjątkowych wypadkach zezwolenia na wywóz powyższych artykułów mogą być udzielone tylko za zgodą Nadzwyczajnego Komisarza dla zwalczania drożyzny.

2. Wydane do dnia 4. maja br. zezwolenia na wywóz powyższych artykułów wymagają do swej ważności dodatkowego podpisu i pieczęci Nadzwyczajnego Komisarza dla zwalczania drożyzny.

Dodatkowe zezwolenia na wywóz mają być w powyższem celu przekładane w nieprzekraczalnym terminie 14 dni w gmachu Ministerstwa Skarbu (ul. Rymarska 3) II piętro lokal Nr. V 3.) Uchwała zapadła zgodnie z wnioskiem. — L. dz. 4866/22 St. I. —

Koźmin, dnia 22 sierpnia 1922 r.

Starosta Czarnecki

Nr. 424. Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poznańskiego tworzy z dniem 1. lipca 1922 r. trzecią etatową posadę nauczycielską przy katolickiej gminie szkolnej w Kromolicach, powiatu koźmińskiego.

Majątek rozwiązany tutejszym dekretem z dnia 21. sierpnia 1920 r. byłej ewangielickiej gminy szkolnej w Kromolicach powiatu Koźmińskiego, przypadający na mocy § 192 II 6 Powszechnego prawa krajowego Państwa, a pozostający dotychczas wtymczasowym zarządzie Rady szkolnej miejscowej katolickiej gminy szkolnej w Kromolicach — przekazuje Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poznańskiego na rzecz i własność katolickiej gminy szkolnej w Kromolicach.

— L. dz. 36/22 II. Koźm. —

Poznań, dnia 14. lipca 1922 r.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poznańskiego
Wydział II.
Za Kuratora
(—) nieczytelny

Powyższe podaję do ogólnej wiadomości.

— L. dz. 172/22 S. O. I. —

Koźmin, dnia 23 sierpnia 1922 roku.

Starosta, Czarnecki

Nr. 425. Województwo Poznańskie doniosło tu dotąd pismem swem z dnia 22 sierpnia 1922 — L. dz. 8055/22 II. A. — iż udzieliło zezwolenie Komisji budowy kościoła katolickiego w Rostarzewie pow. Wolsztyńskim na zbieranie składek na obszarze Województwa Poznańskiego w czasie od 15 sierpnia do 15 grudnia 1922 r. na cele budowy kościoła.

Zbierający zaopatrzeni być muszą w odpowiednie legitymacje i w listy lub książeczki składek z stronami ponumerowanemi, poświadczonemi przez miejscowy Urząd policyjny co niniejszem podaję do publicznej wiadomości. — Nr. dz. 5027/22 St. I. —

Koźmin, dnia 1 września 1922 r.

Starosta
Czarnecki

Nr. 426. Następujące osoby zamierzają z powiatu tutejszego wyprowadzić sie do Niemiec.

1. Paweł Kluge, robotnik z Gumienic
2. Leon Jakobsohn, kupiec z Koźmina wraz z rodziną
3. Emil Ristok, osadnik z Trzebina wraz z rodziną.

Osoby i urzędy, mające jakiekolwiek pretensje do powyższych osób, zechcą się w przeciągu 6 dni w tutajszem Starostwie pokój nr. 3 zgłosić.

Koźmin, dnia 4 września 1922 r.

Starosta, Czarnecki.

Nr. 427. Policyjne rozporządzenie dotyczące zarazy wścieklizny z dnia 9. czerwca 1922 r. — Orędownik powiatowy Nr. 47 pozycja 270 — niniejszem znoszę.

— Nr. dz. 3604/22 St. I. —

Koźmin, dnia 1 września 1922 r.

Starosta, Czarnecki

Nr. 428. Niniejszem zatwierdzam jako zastępcę przełożonego obszaru eworskiego Lipowiec urzędnika gospodarczego Wawrzynca Starzyńskiego z Lipówca.

— L. dz. 1198/22 W. P. —

Koźmin, dnia 1 września 1922 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Czarnecki

Nr. 429. **Dotyczy sprostowania „Kalendarza wyborczego" wydanego dla pp. Przewodniczących obwodowych Komisji Wyborczych w powiecie Koźmińskim.**

Kalendarz wyborczy ogłoszony jako załącznik do Dekretu Naczelnika Państwa z dnia 18. sierpnia 1922 r. o zarządzeniu wyborów do Sejmu i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dziennik Ustaw R. P. nr. 66, poz. 593, strona 1173/1174) **zawiera szerek omylek, które dotyczą także wydanego przezemnie w „Orędowniku" nr. 70, pod poz. 408 „Kalendarza wyborczego dla pp. Przewodniczących Obwodowych Komisji Wyborczych w powiecie Koźmińskim** a mianowicie:

1. **Punkt VI. kalendarza:** Zamiast wznoszenia reklamacji do dnia 30. września b. r. **ma być do 29. września b. r.**
2. **Punkt X. a kalendarza: Zamiast** „wykładają przez 5 dni (23. października do 28. października 1922) ustalone ostatecznie spisy wyborców" **ma być** „wykładają przez 5 dni (23. października do 27. października 1922) i t. d."

Panów Przewodniczących Obw. Komisji Wyb. powiatu Koźmińskiego upraszam o sprostowanie wyżej wymienionych kalendarzy.

— Nr. dz. 5098/22 St. —

Koźmin, dnia 7. września 1922 r.

Starosta, Czarnecki

Dział nieurzędowy

Ze świata

Ludność Francji.

Według spisu ludności, przegrowadzonego w roku 1911, Francja liczyła (bez kolonji) 39,604,922 mieszkańców. Według zaś rejestracji zakończonej obecnie przez francuskie urzędy statystyczne Francja liczyła w roku 1921 39,209,766 mieszkańców wraz z ludnościa Alzacji-Lotaryngji, która liczy 1,709,749 mieszkańców.

W ten sposób ludność Francji w jej przedwojennych granicach zmniejszyła się o 2,104,975 osób, głównie z powodu strat wojennych.

Liczby, podane przez urząd statystyczny nie są jenak zupełnie ścisłe, gdyż nie zarejestrowano znacznej liczby wojskowych, znajdujących się poza granicami Francji 6 marca tj. w chwili rejestracji.

Według dany minist. dnia 6 marca 1921 r. zagranicą znajdowało się około 150,000 wojskowych, 19,137 marynarzy floty wojennej, oraz 23,836 marynarzy handlowej floty. Tak więc liczba ogólna mieszkańców bez kolonji, ale włączając Alzację-Lotaryngję wynosi mniejwięcej 39,402,739 ludzi.

Miasta zwiększają swoją ludność kosztem ludności wiejskiej. Najszybciej wzrastają Lugdun, Marsylja oraz Havr. Paryż zajmuje 6-te miejsce dopiero.

W 1911 roku 15 miast liczyło po stotysięcy mieszkańców; liczba ich pozostaje bez zmiany, tylko zamiast Reimsu, figuruje między niemi Strassburg.

Wiadomości pozamiejscowe

Twardy łeb albo słaby kaliber. Właścicielem twardej czaszki jest p. Ryszard Krampitz w Chełmnie, handlarz mąki, kaszki itp. i mąż. Po niepierwszej w życiu małżeńskiej sprzeczce z swoją połowicą na tle wier- i niewierności małżeńskiej, wypaliła energiczna żona swemu mężulkówi z rewolweru prosto w czoło, kula przebiła skórę i ciało a rozpłaszczywszy się na kości, pozostała za ciałem i skórą, skąd ją lekarz bez trudu i narkozy wyjął. Mąż o twardym czerepie udał się pieszo do lekarza, następnie do policji państwowej celem zaprotokułowania tego zajścia, i gwoli pocieszenia do szynku, że uszedł śmierci z rąk żonusi, która znów twierdzi, że gdy kochający mąż do niej mierzył, ona mu broń tylko odtrąciła i to spowodowało nieszczęście.